

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>Specializuoti nacionaliniai teismai Specializuoti nacionaliniai teismai

Austrija

Šis skirsnis yra apie specializuotus civilinių ir baudžiamųjų bylų teismus Austrijoje.

Specializuoti teismai

Iš esmės bet kuris bendrosios kompetencijos teismas nagrinėja visas civilines ir baudžiamąsias bylas, priskirtas jo struktūriniam lygmeniui (apylinkės teismui [vok. *Bezirksgericht*] arba pirmosios ar antrosios instancijos teismui).

Didžiausi Austrijos miestai taip pat turi specializuotus teismus:

Vienoje yra penki: Vienos apygardos baudžiamųjų bylų teismas (vok. *Landesgericht für Strafsachen Wien*), Vienos apygardos civilinių bylų teismas (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien*), Vienos darbo ginčų ir socialinių bylų teismas (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*), Vienos komercinių bylų teismas (*Handelsgericht Wien*) ir Vienos apylinkės komercinių bylų teismas (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*); taip pat du – Graco: Graco apygardos baudžiamųjų bylų teismas (*Landesgericht für Strafsachen Graz*) ir Graco apygardos civilinių bylų teismas (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz*).

Darbo bylas iš esmės sudaro civiliniai ginčai dėl darbo santykių, kaip apibrėžta Darbo ginčų ir socialinių bylų teismų įstatymo (vok. *Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz – ASGG*) 50 straipsnyje. Darbo byloms taikomos atskiros procesinės normos, panašios į taikomas civilinėms byloms, tačiau yra papildomų specialių teisės normų.

Darbo bylas pirmąją instanciją nagrinėja apygardos teismai, o Vienoje – Darbo ginčų ir socialinių bylų teismas; antrąją instanciją – aukštesnieji apygardos teismai (vok. *Oberlandsgerichte*), o paskutine instancija – Aukščiausiasis Teismas (*Oberster Gerichtshof*). Sprendimus priima atitinkamo teismo senatai (vok. *Senate*), kuriuos sudaro vienas arba keli profesionalūs teisėjai (*Berufsrichter(innen)*) ir du tarėjai (*Laienrichter(innen)*) – vieną jų skiria darbdaviai, kitą – darbuotojų organizacijos.

Teismo sprendimo apskundimo procesas darbo bylose yra panašus kaip ir civilinėse bylose, tačiau yra mažiau apskundimo apribojimų. Pavyzdžiui, kasacija (vok. *Revision*) teisės klausimu Aukščiausiajam Teismui nepriklausomai nuo ginčo vertės yra leistina visada, kai nagrinėjamas svarbus teisinis klausimas.

Komercinės bylos iš esmės sudaro civilinės bylos, kuriose dalyvauja verslo subjektas, kaip apibrėžta Teismų jurisdikcijos įstatymo (vok. *Jurisdiktionsnorm*) 51 straipsnyje. Joms taikomas paprastas civilinis procesas, su keliomis specialiosiomis teisės normomis. Kai komercinę bylą nagrinėja pirmosios ar antrosios instancijos teismo senatas, prie senato prisijungia verslo subjektams atstovaujantis tarėjas. (Aukščiausiajame Teisme taip nedaroma).

Kartelių bylos, kaip apibrėžta Kartelių įstatyme (vok. *Kartellgesetz*), iškeliamos Vienos aukštesniajame žemės teisme, kuris veikia kaip pirmosios instancijos kartelių bylų teismas (*Kartellgericht*). Jis turi jurisdikciją visoje šalyje. Kartelių teismo sprendimai antrąją ir paskutinę instanciją skundžiami Aukščiausiajam Teismui, kuris veikia kaip aukštesnysis kartelių bylų teismas (vok. *Kartellobergericht*). Sprendimus priima senatai, kuriuos abiem atvejais sudaro vienas arba keli profesionalūs teisėjai ir du kvalifikuoti tarėjai. Austrijos federaliniai ūkio rūmai (vok. *Wirtschaftskammer Österreich*) ir – išskyrus keletą išimčių – Federaliniai darbuotojų rūmai (vok. *Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte*) parenka po vieną tarėją.

Ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose (vok. *Verfahren außer Streitsachen*) teismai sprendžia tam tikrus ypatingos specifikos privatinės teisės klausimus (paprastai susitarimų klausimus, globos teisių klausimus ir kitus atvejus, kuriems nebūdingas tipinis dviejų šalių su priešingais interesais ginčas). Šioms byloms taikomas panašus procesas kaip ir savanoriškos jurisdikcijos atveju.

Paprastai tokias bylas pirmiausia išnagrinėja apylinkių teismai, antrąją instanciją – žemių teismai, o paskutinę instanciją – Aukščiausiasis Teismas. Pirmąją instanciją bylas sprendžia vienas teisėjas (vok. *Einzelrichter(in)*) arba specialią kvalifikaciją turintis teismo pareigūnas (*Rechtspfleger(in)*). Antrąją ir trečiąją instanciją bylas sprendžia trijų ar penkių profesionalių teisėjų senatai.

Ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose teismo sprendimo apskundimo tvarka taip pat panaši į taikomą civilinėse bylose. Tačiau dėl šio proceso specifikos yra mažiau apskundimo apribojimų. Be to, tam tikrais retais atvejais nagrinėjant bylą antrąją instanciją leidžiama papildyti pirmojoje instancijoje pateiktus argumentus ir pareiškimus.

Dėl ne ginčo tvarka nagrinėjamos bylose sprendžiamų klausimų įvairovės tam tikrose srityse taikomos įvairios specialiosios nuostatos.

Administraciniai teismai

Austrijoje veikia šie administraciniai teismai:

devyni žemių administraciniai teismai (vok. *Landesverwaltungsgerichte*) – po vieną kiekvienoje žemėje;

du federaliniai administraciniai teismai: Federalinis administracinis teismas (vok. *Bundesverwaltungsgericht*) ir Federalinis išdo teismas (*Bundesfinanzgericht*);

Vyriausiasis administracinis teismas (vok. *Verwaltungsgerichtshof*).

Administraciniai teismai, be kita ko, nagrinėja apeliacinę tvarką apskūstus teismų sprendimus ir be teismo proceso priimtus administracinių įstaigų administracinius aktus, taip pat skundus dėl administracinių institucijų neveikimo per nustatytą terminą (vok. *Säumnisbeschwerden*).

Federalinis išdo teismas apeliacine tvarka nagrinėja bylas dėl valstybinių mokesčių ir rinkliavų (išskyrus kelias išimtis) ir baudžiamosios mokesčių teisės, jeigu šias bylas tiesiogiai nagrinėja federalinės išdo institucijos ar mokesčių administratoriai. Federalinis administracinis teismas visų pirma nagrinėja apeliacinę tvarką apskūstus sprendimus, kuriuos priėmė federalinės valdžios institucijos, vykdydamos tiesiogines federalines administravimo funkcijas. Kitais atvejais administracinius apeliacinius skundus nagrinėja žemių administraciniai teismai.

Administracinių teismų sprendimus tam tikromis aplinkybėmis galima skųsti **Vyriausiajam administraciniam teismui**. Konstituciniam Teismui (vok. *Verfassungsgerichtshof*) gali būti skundžiami tam tikri konstituciniai pažeidimai, ypač pagrindinių teisių pažeidimai.

Kiti specializuoti teismai

Konstitucinis Teismas (vok. *Verfassungsgerichtshof*)

Kartu su Aukščiausioju Teismu ir Vyriausioju administraciniu teismu Konstitucinis Teismas yra trečiasis Austrijos aukštasis teismas. Kaip ir du kiti aukštieji teismai, Konstitucinis Teismas yra įsikūręs Vienoje ir turi jurisdikciją visai šaliai.

Pagrindinis Konstitucinio Teismo uždavinys – patikrinti atitiktį Konstitucijai. Tai apima ir pagrindines teises. Į jį kreipiamasi konkrečiai siekiant, kad jis, gavęs prašymą, išnagrinėtų toliau nurodytų įstatymų, administracinių aktų ir teismų sprendimų atitiktį Konstitucijai:

federalinių ir žemių įstatymų;
administracinių institucijų priimtų administracinių aktų;
administracinių teismų sprendimų.

Prireikus teismas gali šiuos aktus panaikinti.

Kitaip nei kitų teismų, Konstitucinio Teismo teisėjai pareigas eina visuomeniniais (*honoris causa*), o ne profesiniais pagrindais (vok. *Honoratiorenrichter(innen)*). Jie turi būti nepriekaištingos reputacijos asmenys, sėkmingai padarę teisinę karjerą eidami kitas pareigas. Dauguma Konstitucinio Teismo teisėjų eidami savo pareigas dirba ne visą darbo laiką ir gali toliau dirbti ankstesnėje darbovietėje (pvz., kaip teisėjai arba universiteto profesoriai, tačiau jie negali dirbti valstybės tarnautojais, – šiuo atveju jie turi būti atleidžiami nuo savo oficialių pareigų). Konstitucinis Teismas kviečiamas tik į sesijas, kurios paprastai vyksta keturis kartus per metus.

Teisinių duomenų bazės

Austrijos teisingumo sistemos interneto svetainėje (nuoroda [čia](#)) pateikiama bendro pobūdžio informacija apie Austrijos teismų sistemą.

Ar šia duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip.

Susijusios nuorodos

[Teismų jurisdikcija – Austrija](#)

Paskutinis naujinimas: 25/10/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.